

SMJERNICE ZA POMOĆ PODUZETNICIMA U TEŠKOĆAMA

Zagreb, 14. travanj 2010.

1.1. Vlada Republike Hrvatske donosi Smjernice za pomoć poduzetnicima u teškoćama (u daljnjem tekstu: Smjernice), koje čine dodatak antirecesijskom planu Vlade Republike Hrvatske i mjerama za gospodarski oporavak i razvitak, a predstavljaju dodatne upute nadležnim tijelima i poduzetnicima u teškoćama prilikom provedbe postupka restrukturiranja.

1.2. Ovim se Smjernicama nastoji olakšati i ubrzati izrada kvalitetnih planova restrukturiranja, te odobrenje i dodjela državne potpore poduzetnicima u teškoćama, u skladu s uvjetima navedenim u ovim Smjernicama, te odredbama propisa kojima se uređuje područje državnih potpora.

1.3. Smjernice se ne odnose na financijski sektor, što obuhvaća banke, kreditne institucije, osiguravajuća društva i ostale financijske institucije, te sektor čelika i ugljena.

1.4. Smjernicama se uređuju subjekti primjene, instrumenti dodjele državne potpore, pravo na i postupak dodjele državne potpore, a na osnovu dostavljenih planova restrukturiranja.

2. ZAKONODAVNI OKVIR

2.1. U postupcima restrukturiranja, te odobravanja i dodjele državnih potpora potrebno je poštivati odredbe Zakona o državnim potporama (NN 140/05), Uredbe o državnim potporama (NN 50/06), Općeg poreznog zakona (NN 147/08), Zakona o državnom proračunu (N/N 87/08), Zakona o izvršavanju državnog proračuna (NN 151/09), Odluke o objavljivanju pravila o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje (NN 20/07), te ostalih propisa Republike Hrvatske.

2.2. U postupcima restrukturiranja, te odobravanja i dodjele državnih potpora u sektoru poljoprivrede i ribarstva potrebno je poštivati i odredbe propisa kojima je uređena dodjela potpora poljoprivredi i ribarstvu.

3. CILJEVI SMJERNICA

3.1. Ovim se Smjernicama određuje okvir postupanja države u slučajevima pružanja pomoći poduzetnicima u teškoćama s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalni nastavak uspješnog poslovanja i opstanka na tržištu, a uz minimalno narušavanje tržišnog natjecanja.

3.2. Prilikom dodjele državne potpore primjenjivat će se pravilo ograničavanja državne potpore na minimalnu razinu neophodnu za ispunjenje ciljeva navedenih u pojedinačnim planovima restrukturiranja odnosno u ovim Smjernicama.

3.3. Ključni uvjet za dodjelu državnih potpora jest da je s velikom sigurnošću utvrđeno kako će narušavanje tržišnog natjecanja biti prevladano koristima koje su nastale kao posljedica opstanka tog poduzetnika, te da postoje odgovarajuće kompenzacijske mjere u korist konkurenata na tržištu, u skladu s pravilima o zaštiti tržišnog natjecanja.

3.4. Potpore za restrukturiranje mogu se dodijeliti poduzetniku jednom u 10 godina (odnosno 5 godina kada se radi o potpori sektoru poljoprivrede), jer ako je poduzetnik već primio ovakvu vrstu potpora i traži novu, može se smatrati da se teškoće neprestano ponavljaju, te da ponovljene intervencije države dovode do značajnog narušavanja tržišnog natjecanja. Samo u iznimnim slučajevima, a to se uglavnom odnosi na slučajeve na koje poduzetnik nije mogao utjecati, može se dopustiti da poduzetnik nakon

provedene sanacije i restrukturiranja unutar 10 godina (odnosno 5 godina kada se radi o potpori sektoru poljoprivrede) dobije ponovno ovakvu vrstu potpora.

4. SUBJEKTI PRIMJENE SMJERNICA

4.1. Smjernice se primjenjuju na poduzetnike koji su bili u teškoćama na dan podnošenja prijedloga Plana restrukturiranja: trgovačka društva, obrtnici i druge pravne osobe koje su registrirane i obavljaju poslovnu djelatnost u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome jesu li mali, srednji ili veliki poduzetnici

4.1.1. Za poduzetnika se smatra da je u teškoćama ako nije sposoban vlastitim sredstvima ili sredstvima koja može pribaviti od svojih vlasnika/dioničara ili vjerovnika spriječiti gubitke, a koji bi, bez vanjske intervencije države, gotovo sigurno kratkoročno ili srednjoročno ugrozili njegov opstanak.

4.1.2. Za poduzetnika se smatra da je u teškoćama, bez obzira na njegovu veličinu, posebice u sljedećim slučajevima:

a) U slučaju dioničkog društva i društva s ograničenom odgovornošću ako je više od polovice upisanog odnosno temeljnog kapitala nestalo, a više od četvrtine tog kapitala je izgubljeno u prethodnih dvanaest mjeseci;

b) U slučaju trgovačkog društva u kojem su barem neki članovi neograničeno odgovorni za dugove društva ako je više od polovice njegova kapitala prikazanog u financijskim izvještajima trgovačkog društva nestalo, a više od četvrtine tog kapitala izgubljeno u prethodnih dvanaest mjeseci;

c) U slučaju bilo kojeg oblika trgovačkog društva ako temeljem nacionalnih propisa ispunjava uvjete za pokretanje stečajnog postupka.

4.1.3. Može se smatrati da je poduzetnik u teškoćama i kada nije ispunjena niti jedna od pretpostavki iz točki (a), (b) i (c), posebice ako su prisutni tipični pokazatelji da se radi o poduzetniku u teškoćama, kao što su to primjerice rast gubitaka, smanjenje ukupnog prihoda, rast zaliha, višak kapaciteta, smanjenje novčanih tokova, rast duga, porast troškova kamata i pad ili nulta neto vrijednost imovine.

4.2. Prilikom ocjene da li se radi o poduzetniku u poteškoćama primjenjuju se i ostali kriteriji u skladu s odredbama propisa koji uređuju područje državnih potpora.

5. PLAN RESTRUKTURIRANJA – OSNOVNA NAČELA I ELEMENTI

5.1. Restrukturiranje obično uključuje jedan ili više sljedećih elemenata: reorganizaciju i racionalizaciju poduzetnikovih djelatnosti na učinkovitijoj osnovi, što obično uključuje napuštanje djelatnosti koja je donosila gubitke, restrukturiranje postojećih djelatnosti koje mogu ponovno postati konkurentne, te po mogućnosti, diversifikaciju djelatnosti (razvoj novih ili poboljšanje postojećih proizvoda i proizvodnih procesa) koje će doprinijeti budućem pozitivnom poslovanju.

5.2. Financijsko restrukturiranje poduzetnika, u principu, se ne može odobriti ako nije uključeno sveobuhvatno i kvalitetno uređeno poslovno restrukturiranje, jer bez otklanjanja uzroka ranijih gubitaka ne može se pretpostaviti da će restrukturiranje biti uspješno.

5.3. Trajanje provedbe restrukturiranja mora biti što je kraće moguće, pri čemu se moraju stvoriti uvjeti za uspostavu dugoročne održivosti (rentabilnost) poduzetnika u razumnom vremenskom razdoblju i to na temelju realnih pretpostavki o budućim uvjetima poslovanja.

5.4. Povećanje rentabilnosti mora u bitnome proizlaziti iz mjera poduzetih unutar samog poduzetnika, a koje su sadržane u planu restrukturiranja.

5.5. Kako bi se osiguralo da državne potpore, predložene u planu restrukturiranja, proizvode minimalne negativne učinke na tržišno natjecanje, poduzetnik mora odrediti kompenzacijske mjere koje imaju za cilj ponovnu uspostavu dugoročne rentabilnosti poduzetnika.

5.5.1. Kada se radi o potporama malim poduzetnicima, ne traži se donošenje kompenzacijskih mjera, osim ako nije drugačije određeno u pravilima za državne potpore koje se odnose na određeni sektor.

5.6. Kompenzacijske mjere mogu se sastojati od prodaje ili prijenosa imovine, smanjenja kapaciteta ili zastupljenosti na tržištu, te smanjenja zapreka pristupu tržištu na mjerodavnim tržištima.

5.7. Od korisnika državne potpore očekuje se da značajno doprinese procesu restrukturiranja iz svojih vlastitih sredstava, uključujući prodaju imovine koja nije neophodna za opstanak poduzetnika, ili iz vanjskih izvora financiranja.

5.8. U slučaju velikih poduzetnika vlastiti doprinos vlasnika bi trebao iznositi najmanje 50 posto, u slučaju srednjih poduzetnika najmanje 40 posto, a u slučaju malih poduzetnika najmanje 25 posto.

6. POSTUPAK DODJELE DRŽAVNE POTPORE

6.1. ZAHTJEV ZA DODJELU DRŽAVNE POTPORE

6.1.1. Zahtjev za dodjelu državne potpore poduzetnik dostavlja resornom ministarstvu, a koje provodi obradu zahtjeva kako je to određeno ovim Smjernicama.

6.1.2. Zahtjev za dodjelu državne potpore mora sadržavati:

- Plan restrukturiranja i financijske konsolidacije, a izdvojeno;
 - podatke iz kojih je vidljivo da se poduzetnik nalazi u teškoćama;
 - opće podatke o poduzetniku s ispisom iz sudskog registra;
 - izvješće o poslovanju poduzetnika u posljednje tri godine te za tekuću godinu (posljednji raspoloživi podaci);
 - osobni identifikacijski broj (OIB);
 - brojevi žiro- računa i deviznog računa poduzetnika i povezanih osoba;
 - izjavu o osiguranju izvršenja obveza predviđenih planom restrukturiranja odgovarajućim instrumentima osiguranja;
 - prijedlog instrumenta dodjele državne potpore;
 - ostale uvjete obuhvaćene postupkom dodjele državne potpore u skladu s odredbama Zakona o državnim potporama.

6.2. INSTRUMENTI DODJELE DRŽAVNE POTPORE

6.2.1. Poduzetniku u teškoćama državna se potpora može dodijeliti u obliku:

- Otpisa i djelomičnog otpisa duga prema državi
- Pretvaranja potraživanja države u udjel u kapitalu - dokapitalizacija

6.2.2. Korisniku državne potpore za restrukturiranje mogu se tijekom razdoblja provedbe restrukturiranja dodijeliti i horizontalne potpore (primjerice za istraživanje, razvoj i inovacije, usavršavanje, zaštitu okoliša i uštedu energije, za poticanje ulaganja rizičnog kapitala) ukoliko se dokaže da su neophodne za provedbu restrukturiranja.

6.2. a) Otpis i djelomičan otpis duga prema državi

Pod dugovanjima poduzetnika po ovoj točki podrazumijevaju se svi dugovi prema državi (zajmovi, protestirana jamstva) kao i dugovi s naslova poreza i javnih davanja (carine, trošarine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaji).

Državna potpora u obliku otpisa ovog duga dodijelit će se u skladu s procjenom svakog pojedinog poduzetnika i ocjenom plana restrukturiranja, a prema kriterijima iz ovih Smjernica.

6.2. b) Pretvaranje potraživanja u udjel u kapitalu-dokapitalizacija

Kad se sredstva Proračuna, odnosno potraživanja države, pretvaraju u udjel u temeljnom kapitalu pravne osobe, Republika Hrvatska postaje vlasnikom u tim pravnim osobama razmjerno uloženom kapitalu/visini pretvorenih potraživanja, odnosno povećava visinu temeljnog kapitala i visinu vlastitog udjela u temeljnom kapitalu kroz dokapitalizaciju.

Pretvaranje potraživanja u kapital odnosi se na dug prema državi sa osnova protestiranih jamstva, poreznog duga i ostalih javnih davanja.

6.3. KRITERIJI ZA ODOBRAVANJE ZAHTEVA ZA DODJELU DRŽAVNE POTPORE

6.3.1. Osnovni kriteriji po kojima se ocjenjuje zahtjev za dodjelu državne potpore su:

- dugoročno održiv plan restrukturiranja;
 - vlastiti doprinos poduzetnika u postupku restrukturiranja,
 - troškovi restrukturiranja svedeni na najmanji mogući iznos,
 - kompenzacijske mjere,
 - načelo jednkrotnosti dodjele državne potpore za restrukturiranje,
 - zbrinjavanje radnika.

6.3.2. Pri odabiru poduzetnika kojemu će se dodijeliti državna potpora razmatraju se i sljedeći elementi:

- ciljevi poduzetnika i strategija za postizanje rezultata po pojedinim područjima poslovanja;
- realna procjena postojećeg stanja i procjena budućih kretanja ponude i potražnje na dijelu tržišta u kojem se nalazi poduzetnik;
- specifične prednosti i nedostatci poduzetnika (SWOT analiza);

- podaci o očekivanim učincima nakon okončanja primanja državne potpore koji bi trebali omogućiti nesmetano poslovanje poduzetnika uz pokrivanje svih troškova, uključujući amortizaciju i predviđene troškove financiranja za vrijeme dodjele državne potpore;
- gospodarski značaj poduzetnika za regiju;
- procjena poslovanja za vrijeme razdoblja restrukturiranja i dvije godine nakon završetka restrukturiranja;
- periodični raspored (terminski plan) aktivnosti poduzetnika;
- spremnost i sposobnost poduzetnika da ispoštuje sva prava radnika koji se planiraju u sklopu plana restrukturiranja, a u skladu s odgovarajućim pravnim propisima.
- ostali važni elementi koji ukazuju na održivost poslovanja i provedbe restrukturiranja.

6.3.3. U postupku ocjenjivanja predloženog plana restrukturiranja, uzimajući u obzir navedene kriterije, prvenstveno će se ocjenjivati gospodarski učinak na osnovu realističnog projiciranja ukupnih učinaka za državu, budućeg vlasnika i gospodarstvo čime se nastoje minimizirati moguće distorzije na tržištu u pogledu konkurencije i ravnopravne tržišne utakmice.

6.3.4. U postupku ocjenjivanja predloženog plana restrukturiranja inzistirat će se na usmjerenosti poduzetnika prema:

- uvođenju novih tehnologija i inovacija,
- poboljšanju postupaka trgovanja i distribucije,
- podizanju kakvoće poslovanja,
- prilagođavanju zahtjevnijim tehnološkim standardima i konkurenciji na tržištu,
- industrijskoj proizvodnji
- drugi značajni čimbenici koji određuju dodjelu državne potpore.

6.3.5. Ocjenu prihvatljivosti kriterija po svakom pojedinačnom zahtjevu za dodjelu državne potpore provodi resorno ministarstvo, te zasebno provodi analizu svakog pojedinog kriterija u skladu s dostavljenim zahtjevom, a kako je to definirano ovim Smjernicama.

6.4. POSTUPANJA NADLEŽNIH TIJELA

6.4.1. Zahtjev za dodjelom državne potpore poduzetnik podnosi resornom ministarstvu, koje ga ocjenjuje prema kriterijima i elementima iz točke 6.3. ovih Smjernica.

6.4.2. Ako je zahtjev za dodjelu državne potpore nepotpun, resorno će ministarstvo zatražiti od poduzetnika da isti nadopuni u razumnom roku.

6.4.3. Poduzetnik koji ne dopuni zahtjev u određenom roku, neće ostvariti pravo na dodjelu državne potpore u skladu s ovim Smjernicama, osim ukoliko neki od uvjeta nije moguće ispuniti, a što je poduzetnik u zahtjevu dužan obrazložiti.

6.4.4. Ako resorno ministarstvo utvrdi da zahtjev za dodjelom državne potpore ne udovoljava kriterijima, tj. da nije opravdan, takav zahtjev se odbija, te se poduzetniku dostavlja obavijest s detaljnim obrazloženjem.

6.4.4.1. Resorno ministarstvo dužno je, u roku od sedam dana od dana odbijanja zahtjeva za dodjelom državne potpore, izvijestiti Ministarstvo financija o istome.

6.4.5. Ako resorno ministarstvo ocijeni zahtjev za dodjelom državne potpore opravdanim, zatražit će suglasnost Ministarstva financija za dodjelom predmetne državne potpore.

6.4.5.1. Resorno ministarstvo dostavlja Ministarstvu financija ocjenu predloženog plana restrukturiranja s jasnim očitovanjem o svakom pojedinom elementu predloženom u dostavljenom zahtjevu poduzetnika, a što posebice uključuje održivost predviđenih mjera i aktivnosti, te ispunjavanje svih kriterija za ocjenu prihvatljivosti prijedloga dodjele državne potpore kako je to definirano točkom 6.3. ovih Smjernica.

6.4.6. Nakon pribavljene suglasnosti Ministarstva financija, resorno ministarstvo dostavlja AZTN-u ispunjeni obrazac prijave državne potpore s prijedlogom plana restrukturiranja na daljnje postupanje u skladu s odredbama propisa koji uređuju državne potpore, odnosno kada se radi o potpori sektoru poljoprivrede i ribarstva resorno ministarstvo dostavlja prijedlog plana restrukturiranja izravno Vladi Republike Hrvatske na usvajanje, bez prethodnog slanja AZTN-u na odobrenje.

6.4.7. U postupku odobrenja državne potpore, AZTN je ovlašten od resornog ministarstva i/ili podnositelja zahtjeva (poduzetnika) zahtijevati sve podatke ili isprave koje smatra potrebnim za provedbu tog postupka, u skladu sa Zakonom o državnim potporama.

6.4.8. Nakon rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja kojim se odobrava državna potpora, resorno ministarstvo prijedlog Plana restrukturiranja s prijedlogom odluke dostavlja Vladi Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske razmatra prijedlog i donosi odluku.

6.4.9. Država će aktivno sudjelovati kroz pojedini instrument državne potpore jedino ako:

a) je predloženu državnu potporu prethodno odobrio AZTN, u skladu sa Zakonom o državnim potporama, osim u slučaju odobravanja državne potpore za sektor poljoprivrede i ribarstva kada odluku o prihvaćanju dodjele državne potpore donosi resorno ministarstvo, a uz prethodnu obveznu suglasnost Ministarstva financija;

b) je u planu restrukturiranja predviđeno da razmjerni dio troškova restrukturiranja snose vlasnici društva,

c) ostali vjerovnici prihvaćaju prijedlog državne potpore i sudjeluju u odgovarajućim postupcima predviđenima planom restrukturiranja, a što obuhvaća jasno određenje najvažnijih vjerovnika u smislu doprinosa predviđenim mjerama restrukturiranja poduzetnika. Isto se primjerice odnosi na reprogramme ili druge mjere u okviru plana restrukturiranja u pogledu obveza prema bankama, kreditnih institucija, dobavljača i ostalih vjerovnika.

7. TRETMAN DUGOVANJA PODUZETNIKA

7.1. Za vrijeme pripreme prijedloga državne potpore (od trenutka podnošenja zahtjeva za dodjelom državne potpore resornom ministarstvu do trenutka donošenja odluke AZTN-a o prijedlogu državne potpore), poduzetnik može podnijeti zahtjev Ministarstvu financija za odgodom plaćanja dospjelih dugovanja državi po osnovu poreza, doprinosa i javnog duga.

7.1.1. Kada se radi o potpori u sektoru poljoprivrede i ribarstva, vrijeme pripreme prijedloga državne potpore odnosi se na vrijeme od trenutka podnošenja zahtjeva za dodjelom državne potpore resornom

ministarstvu do trenutka dostave prijedloga plana restrukturiranja Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.

7.2. U zahtjevu iz točke 7.1. poduzetnik je dužan dostaviti opis (terminski plan) aktivnosti koje namjerava provesti za vrijeme trajanja odgode plaćanja dugovanja prema državi.

7.3. Po zaprimanju zahtjeva iz točke 7.1., Ministarstvo financija može odobriti odgodu plaćanja dugovanja od najduže deset mjeseci, uz plaćanje redovitih kamata kako to određuju odredbe posebnih propisa.

7.4. Ukoliko niti nakon roka iz točke 7.3. ne uslijedi odobrenje državne potpore, Ministarstvo financija će poduzeti sve mjere prisilne naplate dospjelih potraživanja, a u skladu s odredbama posebnih propisa.

7.5. Odgoda plaćanja dospjelih dugovanja po osnovi poreza, doprinosa i javnog duga neće se odobriti poduzetniku koji je ova dugovanja generirao nakon stupanja na snagu ovih Smjernica, ako je iz izvješća o poslovanju vidljivo da je poduzetnik istovremeno vršio plaćanja po dospjelim obvezama prema drugim vjerovnicima.

7.6. Odgoda plaćanja dospjelih dugovanja po osnovi poreza, doprinosa i javnog duga neće se odobriti poduzetniku koji je nakon stupanja na snagu ovih Smjernica generirao dospjela dugovanja po svim osnovama iz točke 7.6., ako je iz izvješća o poslovanju vidljivo da je poduzetnik podmirivao druge troškove poslovanja istovremeno imajući financijski kapacitet za plaćanje dospjelih dugovanja po osnovi poreza, doprinosa i javnog duga. Procjenu financijskog kapaciteta u smislu ove točke vrši resorno ministarstvo u sklopu ocjene plana restrukturiranja.

8. OPERACIONALIZACIJA PROVEDBE NA RAZINI RESORNIH MINISTARSTAVA

8.1. U svrhu brže, efikasnije, kvalitetnije i transparentnije provedbe postupaka definiranih ovim Smjernicama, resorna će ministarstva osnovati posebne stručne radne skupine za zaprimanje zahtjeva i ocjenu Plana restrukturiranja.

8.2. Stručne radne skupine utvrdit će postupke žurnog postupanja, te s posebnom pažnjom i dobrom vjerom pristupati rješavanju zaprimljenih predmeta. Predmeti čije rješavanje podrazumijeva postupanje drugih tijela dobit će oznaku posebne žurnosti.

8.3. Ministarstva će na svojim Internet stranicama objaviti sve relevantne informacije vezane za ove Smjernice, te kontakt podatke stručne radne skupine. Poduzetnicima će se omogućiti kontinuirana otvorena linija prema stručnim radnim skupinama, a svaki predmet dobit će svojeg rješavatelja/nositelja koji će biti kontakt osoba za poduzetnika čiji predmet rješava.